

Beogradsko Novine

Br. 56.

BEograd, utorak 27. februara 1917.

Izlaži:
dnevno u jutro, ponedjeljkom poslije podne.

Pojedini brojevi:

U Beogradu i u kraljevima zaposlednutim
od a. i kr. četa po cijeni od 6 helera
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini
i Dalmaciji po cijeni od 10 helera
Izvan ovog područja po cijeni od 12 helera

Mjesečna pretplata:

U Beogradu i u kraljevima zaposlednutim od
a. i kr. četa za bojnu i stapanu potku K 2-
U Beogradu sa dostavom u kuću K 2-
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i
Dalmaciji 10 helera
U ostalim kraljevinama Austro-ugarske monarhije K 2-
U Inozemstvu K 3-
Oglaši po cijeniku.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Upava i primjene pretplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primjena oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38.

Godina III.

Ratni Izvještaji.

Izvještaj austro-ugarskog
glavnog stožera.

Kb. Beč, 26. februara.

Istočno bojište:

Front maršala pl. Mackensa:

Nema osobitih dogadjaja.

Front general-pukovnika nadvojvode Josipa:

Štverco-zapadno od tatarskoga klanca odbile su naše čete u horbi ručnim granatama ponovne ruske napadače.

Front prijestolonasljednika Rupprechta bavarskog:

Južno od Brzezany-a odbijen je jedan ruski napad. Zapadno od Lucka iznenadile su naše navalne čete jednu rusku poljsku strazu.

Talijansko bojište:

Postoji podne otvorena je i opet jača topnička vatrica na primorskom frontu i nekim dijelovima obranbenih tirolskih položaja. Kod Verote provalile su naše čete u noći u jedno od neprijatelja zaposjednuto okno; poslo su neprijateljska postrojenja uništena i posada poubijana, vratile su se naše čete sa nekoliko zarobljenika.

Jugo-istočno bojište:

Položaj nepromijenjen.

Zamjenik glavara generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 26. februara.

Zapadno bojište:

U više odsječaka između Armenterasa i Ancre izjavili su se mnoga engleska izvidjačka preduzeća, koja je neprijatelj preuzeo dijelom poslije jača topničke pripreme, dijelom iznenada. Južno od Cernay-a u Champaignu navalili su Francuzi ali bez svakoga uspjeha. Između Mase i Mosele usjela su preduzeća vlastitih izvidnicu.

U mnogim vazdušnim borbama izgubio je protivnik juče 8 letilica, od toga dvije letilice od vazdušne eskadre, koja je bez uspjeha bila navalila bombama na područje Saare.

Istočno bojište:

Front maršala princa Leopolda bavarskog:

Zapadno od A-a odbita su letačka ruska odjeljenja. Na drumu Kowell-Luck uspjelo je našim izvidjačkim odjeljenjima, da unište jednu neprija-

teljsku poljsku strazu. Južno od Brzezany-a odbit je jedan neprijateljski djelimični napad.

Front general-pukovnika nadvojvode Josipa:

Kao i jučer nije uspio jak ruski napad kod Tatarskoga klanca.

Sa fronta maršala Mackensa i sa makedonskog bojišta nema nikakvih značajnijih vesti.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Gradjanska služba u Engleskoj.

Engleska vlada slično je prošla kao onomad g. Wilson. Ovom posljednjem senatsku je komisija odbila da povjeri vlast nad koprenom i pomorskom vojnom snagom. Engleski državni sekretar (ministar) za unutrašnje poslove, koji je u parlamentu podnio predlog o gradjanskoj pomoćnoj službi, našao je u donjem domu na Žilav otpor, tako da je bio prinudjen da ograniči svoje stroge i u neku ruku čak i diktatorske planove i da se zadovolji uspjehom, koji u ovom slučaju jedva zaslužuju taj naziv. Naime parlament mu je samo dao pravo da apeluje na narod radi dobrovoljnog prijavljivanja za gradjansku pomoćnu službu. Na poziv se odazvalo 60.000 lica. Čak i "Times" našao je, da je ovaj broj nedovoljan bez obzira na to, što se isti list tek prije nekoliko dana vajkao, kako će zastati svi poslovni u zemlji, ako i dalje budu prekomjerno mnogo ljudi uzimati u vojsku. U prkos ovoga proglaša engleske vlade, koji u svojoj teatralnoj zbilji podsjeća na stare Rimljane, a uz to pokazuje, kolika je zabrinutost zavladala u engleskim mjerodavnim krugovima, engleski narod, koji je odvojen od ugodnog načina života, na koji je bio navikao, sačuvao je u prkos teškoga položaja još nešto otpora protiv vlade, nepovjerenja prema ispravnosti njenih namjera, odnosno kojih se ne može znati, da li vlastodršci neće ovi sada dosudjeni ispred Njemačke!

Ovaj je proglašen najtragičniji dokument iz engleske istorije. Upoređena po posljedicama svojim sa posljednjim podmorničkim ratom, Napoleonova kontinentalna blokada bila je samo slab pokušaj. Engleska vlada već moli i preklinje svoj narod. Zar je Englez manji patriota od gradjanina srednje Evrope, da on napušta svoju domovinu u ovom teškom času i da pravi teškoće svojoj vlasti momentu, kada se ona trudi da ukloni opasnost

koja prijeti od podmornica? Englez je inače veliki patriota, kad vidi da se radi protiv njegovog ličnog interesa, kada vidi, da je dovedena u pitanje i njegova egzistencija. No ovom prilikom držanje Engleza pokazuje nepovjerenje prema vlasti, prema politici, koja nije umjela da otadžbinu poštedi od sadašnje nezgodne situacije, koja nije umjela da izbjegne nepotrebno izazivanje protivnika, koje je dovelo do nesreće Velike Britanije. Sada tek Englez uvidjaju psihološke uzroke novembarske ponude za mir središnjih vlasti, vide na čemu se osnivala ta ponuda, pa sada nalaze, da su njihova vlada i njihovi pomorci morali znajući, šta sve rizikuje odbijajući ponudu za mir. Vlada, koja se tada sili, da sa mora da moljaka svoje gradjane. Engleska sada izgleda pred svijetom kao neka tvrdjava pred predajom, kao vodja, koji mora da podiže opalu hrbrost svojih ljudi „predovoljstvima“ i moralnim apelima. Zar im je trebalo to? Zar je moralno ovako da bude? milili su sigruno i engleski poslanici, kad im je podnesen zakonski predlog o gradjanskoj obaveznoj službi, koji je išao na to, da uništi i posljednji ostatak starodrevne engleske gradjanske slobode. Poznato je, da je njemački Reichstag zakonski predlog slične prirede jednoglasno usvojio. U ovom se slučaju jedan disciplinovan narod, koji je bio složan sa odbranbenom politikom svoje vlade, jednodušno stavio na raspoloženje svoje vlade. Englez pak oključeva kad treba da učini korak, jer se boji da će ga taj postupak možda predati na milost i nemilost politici, koja bi mogla izazvati još opasniju situaciju, nego što je sađanja, ako bi ostala pri svojim besmislenim i neskrupuljnim ratnim idealima.

Analifabet kakovostoci kulture.

Biće još u svatkoj uspomeni na razne fraze o kulturi, slobodi i civilizaciji, kojima je Italija htjela da uljepša i obrazloži svoje sramno vjerovoljstvo. „Italija je u kulturi 20 vijekova izmakla ispred Njemačke!“ usklknuo je odmah iza ulaska Italije u svjetski rat predsjednik ministarstva Salandra, a isti je taj ministar 4. decembra 1915. god., naglasio i talijansko „pravo prvenstva na Jadranskom moru“ — „sagom njezine više i starije kulture“. Salandri je sekundirao D' Annunzio u sličnim, samo, razumije se, nešto više poetičnjim govorima.

Medutim, kako stoji s tom talijanskim kulturom, vidi se najbolje iz svake statistike, pa bila ona sastavljena koliko mu draga u korist romanskih

naroda. Iz tih statistika proizlazi, da Italija što se tiče broja nepismenih, stoji odmah iza Rusije. Poslije prijema novog američkog useljeničkog zakona, koji od svakog useljenika zahtjeva bar znanje čitanja i pisanja, primorani su sada i ti „kulturni“ Talijani da priznaju, kako su njihovi zemljaci vrlo slabo upućeni u to najprimitivnije znanje svakoga čovjeka. Talijanska štampa upravo bjesni na taj novi američki useljenički zakon, koji u velikoj mjeri otežava useljivanje u Ameriku. Vodeći list pristalica rata „Idea Nazionale“ u svom uvodnom članku o toj stvari sasvim otvoreno priznaje, da je useljeničkim zakonom u prvom redu pogodjeni Italija, jer „od 700.000 useljenika u Ameriku posljednjih dviju godina bilo je samih Talijana 300.000, od kojih najveći dio nezna ni čitati ni pišati“. Na to ironički primjećuje vatikanски „Osservatore Romano“, da je u stvari zbilja tako, jer je 80% talijanskih useljenika analfabeta.

No talijanski se listovi ne htute samo na to. Oni, i to s pravom, u novom američkom useljeničkom zakonu nazrivaju nepoštovanje Italije od strane jedne sile, koja se već od početka rata može da smatra kao saveznik sporazuma. Ogorčeno dovukuje „Idea Nazionale“ Sjedinjenim Državama, da za vrijeme održanja da sa sobom ponesu dosta znatnu zalužu kraljevine Srbije, da ga docnije položi u francusku državnu banku. Račun će razumijevati, da ovo političko pelivanstvo morati da plate sažaljenja vrijedni u bludnju zavedeni narodi, jer će se on podmiriti od velikim porezima skupljenoga i sada u Londonu i Parizu spremlijenoga zlata.

S kvikom se korisnim poslom bave u ovaj čas ta tri ministarstva, ne može se znati, no biće da odgovara jednoj nužnoj potrebi, kad je srpska vlada sada našla za shodno, da uredi nova poslanstva u Bernu, Washingtonu, Madridu, Haagu i Montevideu. Uredjenje je poslanstva u Bernu i Washingtonu još nekako razumljivo, jer u Švajcarskoj živi nekoliko hiljada srpskih u emigraciji, a u Sjedinjenje se Države takođe iselilo veliko mnoštvo Srbija. No što će srpska poslanstva u Španjolskoj, Holandiji i Urugvaju — to ostaje tajna. Biće da su u Urugvaju dobili srpsko poslanstvo jedino zbog toga, što su se zagrijali za slobodu, kulturu i civilizaciju a protiv „huna“. To poslanstvo kanda ima da ostane spomenik pozajmijem pokoljenjima od Portugalaca, crnaca i Indijanaca proizlog naroda za simpatije, koju su njihovi očevi u svjetskom ratu poklonili sporazumu. No u Španiji i Holandiji otpada i taj razlog, jer su nepoznate zasluge, koje su si te države stekle u tom pogledu. To međutim nikoga ne zanima. Od interesa bi bilo saznati jedino to, da li će novi srpski poslanici u Sjedinjenim Državama i Urugvaju biti prevezeni na onim ratnim brodovima, kojima su sporazumne sile za osnutak njene moći na

Madridski dopisnik jednog ovdejnjeg lista javlja, da je Meksiko uputio svima neutralnim državama poziv, da posreduju medju zaračenim državama. Do sada su se ovom pozivu pridružili srednjo-američke republike San Salvador i Honduras, kao i republika Ekvador u južnoj Americi.

Političko pelivanstvo.

Pozorišne veličine, kada se rastave sa pozornicom, običavaju se vrlo rado i često prenosi u ono lijepo vrijeme varavog sjaja, od kojeg im je rastanak bio tako strahovito težak. Naročito očevi junaka i ostarijeli mladi ljubavniči, koji su običavali u ulogama kraljeva i prinčeva korakati daskama koje znače svijet, pate od te bolesti, koja je razumljiva i opro-

čena jedna tonu uvijek težinu od 1000 kilograma. Bačva od jedne reg. tone, to jest, bačva sa sadržajem od 28 kubičnih metara može dakako zapremiti 28 kubičnih metara vode, koje važu 28 uteznih tona (1 kub. metar teži, kako je poznato, 1000 kg, jednako 1 tona), no ako bačvu primjerice napunimo životom, koja je 13.6 puta teža od vode, bit će težina te bačve 13.6 puta veća nego u prvom primjeru. Ima li parni brod od 6000 bruto-tona ma i 4000 neto-tona, dakle 11.320 kubičnih met., to je natovaran 11.320 tona, ako je ukrao samo čistu vodu. Da li će parobrod moći tu vodu nositi, drugo je pitanje, no valja ovdje istaknuti, da nije ništa čudnovata, ako ima više uteznih tona tovara, nego li što ima prostornih tona sadržaja.

Da spomenemo još nešto o ratnim brodovima. Tako čitamo primjerice: 9. januara bio je od jedne naše podmornice potopljen engleski parobrod „Cornwallis“ od 14.300 tona. Ovdje ne stoji „registrovanih tona“, imaju se dakle pod tim razumijevati, kako je već spomenuto, utezne tone; navedeni broj uistinu znači težinu broda. Kod svakoga tijela, koje pliva u ravnotežu, težina je vode, koje to tijelo uistinu, jednaka težini toga tijela. To je jedan od temeljnih fizičkih zakona, u koji se ovdje ne čemo pobliže upuštati. Kad dakle kažemo, brod uistinske 14.300 tone, znači to, da je taj brod težak 14.300 tona, te prema tomu, ako čitamo: brod X ima 18.000 uistinsku vode ili, kako je u uporabi, brod X. imade

deplacement od 18.000 tona, imamo pod tim razumijevati, da imade brod X. težinu od 18.000 tona.

Kod trgovaca se brodova redovito ne spominje deplacement, jer je jasno, da će jednom istisnuti više, a drugi put manje vode, prema tomu, kako je natovaren, više ili manje, jer što više je ukrcan, to dublje će uironiti i to više vode istisnuti. Kod ratnih je brodova taj izraz u običaju, jer se njezini tovari, a prema tomu i težina istisnute vode neznatno mijenja.

MALI PODLISTAR.

Umro otac Svena Hedina.

Iz Stockholma javljuju, da je tamo u dubokoj starosti — 90-toj godini života — umro Avram Ludvik Hedin arhitekt stockholmske opštine i otac slavnog švedskog svjetskog putnika Svena Hedin.

Relief grada Dubrovnika.

Javljuju iz Dubrovnika, da je A. pl. Cvitković izradio vrlo uspješni relief grada Dubrovnika na drvetu. Tačno su izvedeni svi predjeli Dubrovnika, ulice, trgovlja, kuće, drumovi, izvan grada, predgradja, brdo, Srdj, gradske zidine, pristanište pa sve do Gruža. Sve je izradjeno do u najmanje malenkost i precizno. Relief je izložen u kojist podružnice „Crvenoga Krsta“.

Podlistak.

Veličina pomorskih brodova.

Što je zapravo tona? Čitamo o brodovima, koji su toliko i toliko voda (deplacement), konačno o teretu od toliko i toliko tona, a pod kraj čitamo katkad, da je primjerice brod od 3000 tona veličine imao 5000 tona tovara, te čovjek doista ne zna, što bi pod svim raznim izrečima zapravo mislio. I punim pravom. Uporaba naime riječ „tona“ za posve razne pojmove i označava može doista čovjeka smesti, pa tajezino pravo značenje razumiju samo stručnjaci, naime pomorci i pomorski trgovci. Uobičajom se životu ljudi za te pojmove veoma malo zanimaju, ako se uopšte i zanimaju. Sad u ratu se stvar daleko promijenjuje; zanimaju nas svaka tona brodovnog prostora, koje potapljuju podmornice srednjih vlasti, jer znademo, da će na kraju upravo o tom biti ovisno, hoće li Engleska morati da popusti u ovom ratu.

Evo, mi smo riječ „tona“ upravo spomenuli, ali uz dodatak: „tona brodovnog prostora“. O takovim se tonama zaista isključivo govoriti, kad se govoriti o uspjesima rata s podmornicama. Nije to uvijek navedeno, nego se većinom veli: „Potopljen je engleski brod X. sa

moru pred jedno pola godine usrećile Srbiju, u mjesto stvarnije pomoći.

Više tragikomičniji utisak u ovom političkom pelivanstvu učinilo je naprotiv imenovanje zapovjed. srp. solunske vojske generala Mišića za vojvodu. Očevdno je ovo površenje ranga djelo prijestolonasljednika Aleksandra, koji ga je time htio odlikovati po svoj prilici za zasluge, koje je ovaj stekao za sporazumno sile time, što iskravljuje na makedonskim bojištima i posljednje ostatke srpske muževne snage, koja je još sposobna za oružje. Nijesu naime htjele da prestanu tuže, što general Sarail malobrojnu srpsku vojsku uvijek ponovno upotrebljuje kod najtežih preduzeća u prvom borbenom redu. Čini se, da su Srbijani tek posljednjih mjeseci povučeni u rezervne položaje.

Svijet bi se mogao tome da smije, da to nije vrlo žalosno, kad se pomišlja na onaj bijedni narod, koji je ovako strašno upropasčen od srazmjerno maloga broja nesavjesnih političkih pustolova!

Amerika i središnje vlasti.

Njemački brodovi u Americi.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“).

Rotterdam, 26. februara.

Iz New-Yorka javlja „Daily Telegraph“: Odnosi između Amerike i Njemačke su još nepromjenjeni. Obrt bi mogao izazvati naimjeru, o kojoj se sad u Washingtonu rješava, naime, da se njemački brodovi, koji su u Americi internirani, naoružaju kao pomoćne krstarice. Kongres će se podnijeti predlog, kojim će se predsjednik opunomoćiti, da se prema potrebi njemački brodovi, koji se u Americi nalaze mogu zaplijeniti. U sainoj stvari do sad u tom pravcu nisu preduzeti nikakvi koraci. Iz Washingtona je saopšteno brodarima, da vlada ne će imati ništa protiv naoružanja trgovinskih brodova, ako bi brodovi to izvršili na svoj račun. Ali je predsjednik društva Franklin izjavio, da on, pošto nema to-pova, ne može brodove pustiti. On je još naglasio, da se vlada mora starati o zaštiti brodova američkih brodarskih linijsa. U Washingtonu se donošenje končne odluke odlaze i govoriti se, da se mora sačekati, šta će Wilson u svome govoru u senatu izjaviti.

Američka ratna mornarica.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“).

Stuttgart, 26. februara.

Korespondencija „Kosmos“ piše: Ratna mornarica Sjedinjenih Država je poslje engleske i njemačke teče na svijetu. U ovaj čas broj američka flota 37 gotovih linijskih brodova (među njima 14 drednota i 4 potpune zasjedajuće, 14 oklopjenih krstarica (od toga jedna zastarjela), 9 zaštićenih krstarica), 21 nezaštićenih krstarica starijeg tipa, 9 topovnica bez znatne borbe vrijednosti, 66 većih i 17 manjih torpednjaka, 44 podmornice (među njima oko 25 modernih). Dalje raspoloži mornarica sa većim brojeni potpuno brodova, kao sprovodnih brodova za torpednjake, brodova, kji služe za baze pomorskih letilicama, brodova za ugalj, gorivo, ulje, životne namirnice, muticiju i ploveće račonice. Američka ratna flota nema jakih borbenih krstarica; naprotiv, ratna flota je sa prilično dobro organiziranom podmorničkom odbranom službenim pomoći brzih motornih čamca, kojih je posljednjih godina izgradjen veći broj. Kao najteži topovi nalaze se na velikim ratnim brodovima brzometri topovi od 25.6 i 30.5 centimetara sistema „Beltilem Steel Company“.

Karakteristika američkih ratnih brodova jesu visoke mrežaste oklopnje kule, jedna konstrukcija, za koju kažu, da ne jačava otpornu snagu protiv artillerijske vatre.

U 10 državnih i 8 privatnih brodogradilišta (među njima 8, od toga 7 na atlanskem okeanu), kao i u različitim velikim radionicama nalaze američki ratni brodovi snažne osline tačke.

Amerika uređuje svoj generalstab.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“).

Berlin, 25. februara.

Vijesti, koje su iz Amerike stigle u Kopnhagen i javljaju, da se američki ministar vojne Baker savjetovao sa predsjednikom Wilsonom o uredenju američkog generalštaba. Poslije savjetovanja izjavio je Baker, da će o tome uredjenju podnijeti kongresu predlog. Wilson će predlog potpomoći.

Neograničeni podmornički rat.

Potpunjeno šest holandskih brodova.

Velika uzrujanost.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“).

Haag, 24. februara.

Stigla je vijest, da su torpedovan holandski brodovi „Cemland“ i „Gasterland“ holandskog Lloyda, brodovi „Baadoeng“ i „Jakatra“ Rotterdamskog Lloyda, brodovi „Zaandyk“ i „Noordyk“ holanske američke linije, svi u blizini ostrva Scilly. Sudbina pade je nepoznata.

Pomenuti brodovi su bili u službi vlade i na putu za Ameriku i nazad.

Iako listovi ova vijest donose zbog kratkoče vremena bez komentara, ipak je ovaj dogadjaj predmet živog razgovora po ulicama.

Rotterdam, 24. februara.

Holandsko ministarstvo dobilo je potvrdu vijesti, da je u blizini ostrva Scilly torpedovan šest holandskih brodova. Potapljanje izvršeno je 22. februara u 5 sati po podne.

Ministar se odmah obavijestio o sudbini posade. Holandska američka linija je dobila saopštenje, da je posada brodova „Noordy“ i „Zaandyk“ spašena i da je iskrčana na ostrvima Scilly. Po drugoj vijesti se 200 lica od 6 potopljenih brodova iskrčalo u Kensanci.

Haag, 24. februara.

Prema izvještaju „Rotterdam-schen Courant“ ukupna tonaga šest potopljenih holandskih brodova je iznosila 25.000 tona. Brodovi su dijelomično bili natovareni žitom za holandsku vladu. Po posljednjim vijestima je posada spašena.

Njemačko žaljenje.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“).

Berlin, 24. februara.

Koliko je potapljanje holandskih brodova dogadjaj za žaljenje, van svake je sumnje, da će njemačka vlast učiniti sve što može, da se ta stvar riješi na zadovoljavajući način, jer je Njemačka i ranije u sličnom slučaju pokazala najbolju volju da holandskoj vlasti izdaje u susret.

Potpunjene francuske pomoćne krstarice „Athos“ u sredozemnom moru. (Naročiti brzojav „Beogradske Novine“).

Zeneva, 24. februara.

Francuska krstarica „Athos“ koju je juče potopljal jedna njemačka podmornica, po jednoj pariskoj vijesti lonskih listova je bila poslata u istočnu Aziju, da odande prenese veći dio se negalskih strijelaca i jedno veće odjeljenje radnika na francuski front. Uprkos opreznom stražarenju je ipak brod potopljen u blizini Malte. Mornarska uprava ne saopštava broj luka i ljudstva, koji se na brodu nalazio. Samo se porodice izvještavaju o poginulim i ranjenim.

Rotterdam, 24. februara.

Francusko ministarstvo mornarice saopštava, da je u sredozemnom moru torpedovan poštanski parobrod „Athos“ (12.000 tona), koji je prenosio francuske senegalske strijelice i kolonijalne radnike. Spašeno je 1450 ljudi.

Njemačka kritika novih engleskih mera.

Kb. Berlin, 26. februara.

Wolfsov ured ističe velike nezakonistosti i nasilje engleske najnovije naredbe, koja neutralima ne dozvoljava da međusobno saobraćaju morskom zonom, koji im je Njemačka ostavila kao potpuno bezopasnu, nego zahtjeva da se ta saobraćaj vrši samo izlaskom iz engleskog pristaništa, čime je neutralna vlasti i neutralni saobraćaj ili umrli ljen ili mora biti izložen opasnosti pobjudom preko zabranjene zone. Wolfsov ured završuje: Tim se Engleska izjednačuje sa razbojnjkom, koji s revolverom u ruci dovukuje putniku: ncvac ili život! Samo je jedna razlika između obojice: Engleska ne traži jedno ili drugo, nego oboje.

Potpunjeni brodovi.

Kb. Berlin, 26. februara.

Iz Parisa se javlja, da je potopljen švedski parobrod „Manningham“ 1886 tona, tako isto i francuski brod „St. Sauvairs“ 186 tona.

Nastradao brod.

Kb. Ženeva 26. februara.

Pariski listovi javljaju iz Le Havre: Zbog guste magle naseo je engleski poštanski parobrod „North Western Miller“ 6600 tona, i norveški parobrod „Snetopen“.

Austro-Ugarska.

Nadvojvoda Maks u Sofiji.

Kb. Sofija, 26. februara.

Zvanično sejavlja: Njegovo c. i k. visokoanstro nadvojvoda Maks, u pratnji princa Kirila, prisjeće je u 5 sati po poone u kraljev dvor, gdje ga je na stepenicom dočekala velika kraljeva vojnica i gradjanska svita. Na zavrsku stepenica je dočekao kralj Ferdinand svoga gosta i otpratio ga u odaje. U 7 sati u veće izvršeno je svečano obavljavanje stupanja na prijesto.

Nadvojvoda Maks je, u pratnji svoje pranje i licima pridatih mu na službu, došao u prestonu dvoranu, gdje je notifikacija izvršena. Kralj Ferdinand imao je na sebi bugarsko maršaljsko odjelo i znake reda zlatnog runa. Prince Kiril i ministar predsjednik Radoslavov prisutvili su činu. Poslije govora nadvojvodinog i odgovora kralja Ferdinand, u kome je naročito istakao vojničku vjernost Bugarske prema monarhiji, kralj je ilčno kratkim govorom predao nadvojvodi znake reda Kirila i Metoda. Notifikaciji je slijedilo porodljeni ručak u kraljevom dvoru.

</div

oružju, a zamjenjuju ih zarobljenici i žene samo u nedovoljnoj mjeri. U godini je 1916. iznešeno kojih 175 milijuna tona kamenog uglja, dokle 90 na sto mirnodopske proizvodnje, a mirok je uglja dobijeno 90 milijuna tona. Uprkos svemu tomu ipak se ne može potreba domaće privrede u svaku dobu i potpuno zadovoljiti. Za ove je ljute zime trpilo stanovništvo gradova od studenja, a ograničenje željeznicu i drvenih željeznicu, grijanje i rasvjetu u gradovima upravo su potekla iz Njemačke, gdje su doduše mnogobrojni već ranije provedena i stoga bila blaža nego drugdje. U miru se računalo, da samoj Njemačkoj treba 157 milijuna tona kamenog uglja, to je 30 na sto proizvodnje. Naravno da je u ratu vlastita potreba njemačke privrede znatno porasla. Željeznicu imaju da neprestanica otpremaju čete i materijal, i s toga trebaju znatno više ugljena. Industrije, koje rade za rat, tvornice topova, oružja i municije, livanice i fabrike mašina i razna druga preduzeća neprestano troše ogromnu količinu uglja, jer rade punom parom danju i noću. Isto se tako moraju, makar samo i za nuždu novo zaposjednuta područja, koja nemaju goriva, snabdjeti ugljenom. U ratu se doduše izvoz njemačkog uglja znatno umanjio i snabdjevanje u Austro-Ugarskoj tri uslijed nedovoljnog dovoza šleskog ugljena. U drugu ruku mora Njemačka sada radi povećanja podmorničkog rata zaista neutralne zemlje odsetiti iz ostalih engleskih ugalj i u Holandiju, Dansku, Norvešku, Švedsku i Svajcarsku poslati svaki mjesec skoro dva milijuna tona uglja. Za ugljen, koji se otprežava u inozemstvo, uzimaju se u zamjenu životne namirnice i valute za plaćanje druge robe. Pokriće potrebe u uglju u neku je ruku precutno preduzeta obaveza radi podmorničke blokade i važno političko sredstvo.

Jos teže nego li u Njemačkoj ukazuje nam se pitanje opskrbe ugljenom u Austro-Ugarskoj monarhiji. Za domaću potrebu morala je ona već u miru klobavljati kameni ugalj iz Gornje Sleske i to prosječno na godinu trinajst milijuna tona, dok je svake godine slala iz Češke u Saksoniju i Bavarsku sedam milijuna tona mirok uglja. Pruski ugaljeni rudnici dostavljaju monarhiji samo četvrti dio ranjih kolonija, izvoz se pak mirok uglja mogao samo nezadno sniziti, jer te vrste imaju u Njemačkoj svoju prirodnu pijacu, a osim toga se kod kuće i ne mogu upotrebiti za sve one svrhe, za koje služi kameni ugalj. S toga se već na prvi pogled ukazuje manjak od 6-8 milijuna tona, koji se ni od kuda ne može ponudit, da više, što je vlastita produkcija monarhije tek posljednje godine nešto podignuta nad visinom posljednjih mirnodopskih godina. No uprkos tome, da neke industrije slabije rade, a brodarstvo zaustaje, potreba je ugijena bez sumnje, a iz istih razloga kao i u Njemačkoj, mnogo veća nego prije. Malo po malo prevedenom štednjom potroška moglo bi se i pak i sa sadanjem zalihami ugljena izdati, no samo onda, ako podje za rukom da se ugalj otpremi što brže od ugaljenog rudnika do mesta potrebe. Pitanje je ugijena u prvom redu pitanje transportnih sredstava, a poboljšanje u snabdjevanju velikih gradova zavisi od umanjenja transportnih teškoća. Željeznicu su uslijed forsiranog voznog saobraćaja mnogo brže istrošile kola i lokomotive, veliki je dio tih podvoznih sredstava neprestano na popravak, a mnogo se toga moralno kao neupotrebivo izbaciti. U drugu se pak ruku nove porudžbine i održavanje samo polagano izvodi, jer su tvornice vagona pretrpane narudžbinama i ne mogu povisiti produkciju. Privremeno povećanje neprilika u snabdjevanju velikih gradova, donekle je prouzročeno i dugom, neobično ljetom zimom. Prodje li to, lakše će se nužni dovozi moći izvesti. Industrija naprotiv može se još dugo boriti sa nestasom ugljena.

Izglasani zajam grada Beća.

Na onomadašnjoj sjednici bečkog opštinskog odbora primljena je od podnešenih ponuda za zajam od 250 milijuna krune jednoglasno ponuda bankarske konzorcije, kojoj je na čelu „Länderbanka“.

Ruski zajam u Japanu.

(Naročiti brzovoj „Beogradskih Novina“).

Stockholm, 24. februara.

Rusija je u Japanu zaključila zajam od 250 milijuna po 5 i pol posto, a osim toga još pozajmicu od 10 milijuna radi isplate interesa za ranije zajmove.

Zabranu izvoza gradjevinskog materijala iz Danske.

Iz Kopenhaga javljaju, da je danska vlada zabranila izvoz cigara, crijevova i gvozdene podupirača za gradjevine.

Razne vijesti.

ČUVAJTE SE KOZMETIKE!

Napast. — Samo jedna kap. — Svetla koža i ružičasto lice. — „Vrhunac“ ljepote. — Žalostan svršetak.

Fonajpreje svaka dama, kad ju prvi put nagovori njen „friserka“, da malo oboji kosu, — osjeti neku vrstu grije savjesti, premda je potrebna samo kapljica „čudotvornog sredstva“ „Henne“, a da joj kosa dobije svijetlu boju. Napokon se savjest lagano umiri, jer moda je moda, a moda savlađuje sve smetnje, a smiješno bi bilo

očekivati, da će priroda načiniti izuzeće i čudo, da će kestenjasta kora zadobiti sjaj ton bronze. Prijе se to postizalo sa malo vodenog superoxyda, ali to je bilo škodljivo (kako se tek pokazalo poslije dugotrajne prakse), pa je trebalo pronaći uspešniji i bolji preparam. I friserka preporučuje retorskom rješenju svoj preparat: „Ali, mislio, „Henna“ nema nikakvih loših posljedica. A najzad moderna spušta ne može više ni da se pojavi sa tannom kestenjavom kosom. To izgleda s rašno nemoderno!“ I tako friserka postaje Mefisto.

Isprvo se taj predlog odbija sa opravdanim ogorčenjem. Ta ni suprug ne vidi bojadisanu kusu! Doduše on je sad na bojištu pa neće ništa o tome sazna... I tad se nehotice bolje osmatraju druge žene. Lijepa gospodja X., koju svi ljudi drže za osobito „chic“ i „mondaine“ zbog toga što njeni kosa već odavno imade neki primamljivi sjaj. Tako se malo po malo dogodi, da se uviđi prvi korak pripomoći natravnoj lepoti.

No uspjeh uvijek ne zadovoljava. Zene sa tamno kestenjavom kosom imaju većinom i tamni teint, koji ne harmonira sa novom svjetlom bojom kose. Oštros, zavidno žensko oko, koje sve de sitnica ispituje, pronašlo je, da sve vlasnice kose sa svjetlom kosom bronzane boje imaju ružičast teint, a one sa bojadisanom...? Ali dobra prijateljica, gospodica iz trgovine sa parfumima zna i tome pomoći, pa će spreman odati tajnu „potpuno neškodljivih“ preparata, pomoći kojih se može zadobiti čist i nježan ružičast teint. Kolabajući započinje prvi pokušaj.

I opet griznje savjesti i pitanje: „Ah, ako to moj suprug sazna?“ Ali gospodin suprug je negdje na bojištu, najzad njemu nije tako rijavo, on je zapovjednik kakve municijone kolone, ili nečega sličnoga, dakle izvan opasnosti je, pa dobra ženica nema druge brige, nego da ga poljepšana i uljepšana dočeka na povratku. Najzad svaki pogled u ogledalo, nov je i očit dokaz, da se nešto mora preduzeti, da dodu u sklad kosa i lice.

I tako se naša dama davno već naučila i na „Hennu“ i „rouge“ i razne pudere. Na toiletnom stoliku već se nalazi „križulja“ za usnice, uglen za obrve, a nešto bolje je sakrivena flašica sa kapljicama belladonne, a pomalo se sa kojekavim cupercima popunjue vlastita kosa.

Najzad kod svega toga ne izostaju ni posljedice. Sa zadovoljstvom može dama da konstatuje, da sad u većoj mjeri privlači pažnju na se, nego li prije. Ona to pripisuje svojoj „skupoj“ ljepoti, a pri tome ne oipaže, da se jednoj dами, koja sa svim sredstvima izražava želja, da bude lijepa, — da joj se lijepota lakovirne priznaje, nego li ženi, koja svoje draži smatra kao potpunu prirodnu stvar.

Kad pak spoljašnost našu damu tako muke i truda stoji, tad je jasno, da ona mora i poželiti, da se nekome svidja. A kad je pak vlastiti suprug tako dugo na bojištu, mora postepeno pomicati na zamjenju i promjenju. Najzad i to je „red“ kod „mondene žene“. Samo što tih gospodica nije prije toliko bilo, koliko sada, a da radi toga nije bilo niti razvoda braka, koliko sada. I sve to počne sa kapljicom „Henne“ ili čega sličnog. Stoga, čuvajte se kozmetike!

LOVCI SLONOVА.

Kako divlji Bugarasi ubijaju slona. Bugarasi su jedno nubisko pleme u gornjoj oblasti Nila. Oni su veoma ratoborni, i žive nomadskim životom kao stočari i lovci slonova. O načina, kako ti svirepi divljaci ubijaju slona, zna se izmedju ostalog i ovo:

„Vodeći najtačnijeg računa o pravcu vjetra“, vodja lovaca približuju se svojoj žrtvi, držeći u ruci jedan britak mač, ili ogromno, jakim vrhom snabdjeveno kopljje. Kako su slonovi većnom okretnuti u vjetru, to je lovci lako, da pridje onom mjestu životinjsnom, koje se daje najlakše i najopasnije obrati. Žilama stražnjih nogu. Jednim silnim potezom on tu udari svojim oružjem i slon je tada izgubljen bez spaša. Žile su prešjećene, on ne može da makne.

Sad stupaju u akciju lovci na kojima. Oni opkole slona, razdražuju ga tako da on svu svoju pažnju obraći na njih i okrene se k njima. Tim se opet koristi onaj vodja pa drugim jednim snažnim udarcem presječe žile i druge stražnje noge. Slon onda nije u stanju više da se održi uspravno nego klone, našta ga lovci okruže, divlje se derući, što oni dakako nazivaju — tjejanjem.

Tada nesrećna životinja još jednom pribere svu svu snagu i počuša, da jednog od najbezobraznijih dobitavati svojim najstrašnijim oružjem, surđom. Ali se divlaci drže uvljek na oprazu; jednim brzim skokom lovac se skioni u sigurnost i na taj napad odgođara udarcem mača ili kopljia u surlu nesrećne životinje, čime joj je do pola presjeće.

Sad se podigne ogroman smjeđi i dermjava, čak i najlažljivji prilazi nastaje najsvirepija igra što se daje zamisliti. Ne može se zamisliti ništa svirepije, krvolocnje lagano, s jednim tako reči perverznim uživanjem

oni ubijaju životinju prodružuju joj muke, da bi se nasladjivali bolovino živinčeta, koje nije u stanju da se brani.

Konijskovanje 42.000 kg. slanine!

Iz Krakova javljaju, da je u Gorlicu u Galiciji — koje je mjesto u ovom ratu steklo svjetskoga glasa zbog velike bitke, koja se ovdje bila 2. maja 1915. godine, — na željezničkoj stanici zaplijenjeno 42.000 kilograma slanine, spakovane u velike sanduке. Ovu je slaninu bio pokupovao vlasnik jedne narodne kujne, pa je mislio da je prokrijomčar za Moravsku Ostravu i da je tamo proda uz „umjerenu“ zaradu.

Njemački zavod za ispitivanje psihiatrije.

Taj će se zavod skrom otvoriti u Münchenu. Za ispitivanje duševnih bolesti i sredstava, kako da im se čovjek ukloni, kako da ih ublaži i izliječi, kralj Ludvig stavlja je na raspodjeljenje 1.700.000 maraka. Ručnim pismom na ministra nastave kralj je odobrio da se taj iznos upotrijebi u poslu svrhu, pa je izjavio svim darovačima svoju zahtavalost. Pomoći te svote pokrenuće se ispitivački zavod, koji će dobro moći uz bok stajati zavodu „Cara Vilima“ u Dalmaciju.

32. njemački kongres za internu medicinu.

Vijeće u Wiesbadenu po polovicom aprila. Evo glavnih prijedmeta o kojima će kongres raspravljati: 1. Ishrana u ratu — izvješću Wb. Rubner (Berlin) i F. P. Müller (München); 2. tjelesni stavak kao uzrok bolesti — izvješću F. Krause (Berlin) i A. Steirer (Innsbruck); 3. rijetke infekcione bolesti, koje su se opazile u ratu — izvješću Brauer, L. M. Müller i Mühlens.

Poziv na preplatu!

Od 1. marta počinje nova preplata.

Umoljavamo, da istu blagovremeno obnovite, da u dostavljanju naših novina ne bi nastalo prekidanje.

Pri obnavljajući preplate, upozorjujte se na nove cene, koje su sledeće:

Mjesечna preplata:	
u Beogradu i u krajevima: zaposjednutim od c. i kr. četa za bojnu i etapnu poštu	K 2.—
u Beogradu sa dostavom u kuću	2.50
u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji	2.60
u ostalim krajevima: Austro-ugarske monarhije	3.—
u inozemstvu	4.50

Kod plaćanja imade se tačna adresa čitka navesti.

Kod preseljivanja a naročito kod promjene poštne pošte, nužno je, da se osim tačne nove adrese takodje i predajašnja adresa navede.

Administracija
„BEogradskih Novina“
Et. pošta Beograd.

Zvanične objave.

Objava.

U smislu § 1. naredbe vojnog vrhovnog zapovjedništva od 10. aprila 1916. V. Bl. No. 10. stavljen je pod nadzor firma R. dolf i Žiga Feldmann, trgovina sobognom namještaja, sa stanom u Beogradu, Vuka Karadžića ul. br. 8. Za nadzornika je postavljen g. Dušan Stojanović, činovnik beogradskih centrala za zaštitu poveritelja. Nadzor počinje 21. februara 1917.

Upravo od eljenje c. i k. zapovjedništva mosne brane i grada Beograda, kao okružno zapovjedništvo.

OBJAVA.

Ozabrani prenos i movine. Prema § 1. naredbe vrhovnog zapovjednika vojske od 9. jula 1916. god. (naredbeni list br. 29), zabranjeno je Ljubomir Ajdukovoviću iz Beograda prenos i opterećivanje (intabulacijom) njegove kuce u Janjićevu ulici br. 13. Ovo rješenje stupa na snagu 23. februara 1917. god.

Poslijednje brzojavne vijesti.

Pobjeda njemačkih torpedinaca.

Kb. Berlin, 26. februara.

Wolffov ured javlja: U noći od 25. na 26. februara prodri su djevoli naše torpedinaste flotile pod vodstvom korvetnih kapetana T. Illesse na i Alfreda (Conrada) u engleski kanal do preko I. linije Dover-Cala i u čete Themse. Neprijateljski su razarači, koji su se u engleskom kanalu suprostavili našoj flotili, bili raspršeni; više je od njih pogodjeno i oštećeno, poslije čega su brzim odstupanjem izbjegli dalje borbi. Naše torpedinaste nisu pretrpele nikakvih gubitaka ili oštećenja. U ovom se području neprijatelj nije više pojavio. Drugi je dio naših torpedinaca prodrio sve do North-Forelanda i Downs, a da se nije namje-

rio na neprijatelja. Vojnička obalna postrojena kod North-Forelanda i grad Margata, koji leže odmah iza toga mesta, kao i neki brodovi, koji su ondje bili usidreni; gadjani su, koliko se opazio, sa dobrim rezultatom. Naša torpedinaste flotilla nije srela ni jedan trgovac brod. I drugi se dio flotile povratio neštećen i u potpunom broju.

Šef admiralnog stožera mornarice.

Potpunjeni bro

